

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

**УКРАЇНСЬКИЙ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ІМЕНІ Г.Ф. КВІТКИ-ОСНОВ'ЯНЕНКА**

ФІЛОЛОГІЯ ХХІ СТОЛІТТЯ

**Збірник наукових праць
студентства й наукової молоді**

(за матеріалами XI Всеукраїнської науково-практичної
конференції студентства й наукової молоді,
Харків, 15 квітня 2021 року)

ДК: 881 + 883 + 882 + 882 + 808

Ф 56

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 6 від 10.09.2021 року)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голобородько Костянтин Юрійович – доктор філологічних наук, професор, декан українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка

Лебеденко Юлія Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови, координатор з наукової роботи українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка

Маленко Олена Олегівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри українознавства та лінгводидактики

Мельників Ростислав Володимирович – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української літератури та журналістики імені професора Леоніда Ушкалова

Щербакова Наталія Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови

Обиденнікова Марина Олегівна – здобувач II курсу третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри української мови

Автори публікацій несуть відповідальність за достовірність фактичних даних, чіткість викладу тексту, цитування, а також мовно-стилістичний рівень написання матеріалів.

Філологія XXI століття [Електронне видання] : Збірник наукових праць студентства й наукової молоді, Харків, 15 квітня 2021 р. / Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди ; [редкол.: К. Ю. Голобородько (голов. ред.) та ін.]. Харків, 2021. 164 с.

©Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2021

©Автори публікацій, 2021

ЗМІСТ

<i>Граматичні «помилки» в сучасній постмодерній поезії</i>	8
<i>Адамова Дарія</i>	
<i>Проблема мовних штампів та кліше у сфері публічного управління....</i>	11
<i>Бартош Юлія</i>	
<i>Вербалізатори категорії «щастя» у творах Василя Мисика.....</i>	12
<i>Валенко Анжела</i>	
<i>Шляхи формування комунікативної компетентності на заняттях з української мови.....</i>	15
<i>Гаплевська Інна</i>	
<i>«Червоний» Андрія Кокотюхи як зразок сучасного історичного роману.....</i>	17
<i>Гвоздь Єлизавета</i>	
<i>Словесні образи небесних світил у мовотворчості Івана Перепеляка..</i>	23
<i>Горенко Вікторія</i>	
<i>Лесичні й фразеологічні біблізми в епістолярному дискурсі Лесі Українки.....</i>	27
<i>Горюн Тетяна</i>	
<i>Числівник у поетичному мовленні постмодерністів.....</i>	29
<i>Гриненко Інна</i>	
<i>Мотивація володіння основами бізнес-англійської мови.....</i>	31
<i>Грицай Яна</i>	
<i>Звертання як синтаксичний засіб експресивізації поетичного тексту (на матеріалі збірки Л. Костенко «Річка Геракліта»).....</i>	32
<i>Грицай Яна</i>	
<i>Концепт Китай в українській мовній картині світу.....</i>	36
<i>Ван Дацзюнь</i>	
<i>Мовна норма vs мовна девіація в навчально-комунікативному дискурсі.....</i>	38
<i>Єрмоленко Софія</i>	
<i>Феміністична проблематика малої прози Лесі Українки.....</i>	43
<i>Жилівостова Інна</i>	

Література

1. **Лебединцева Н.** Сучасна українська література: Навчальний посібник. Миколаїв: Вид-во МДГУ імені Петра Могили, 2007. 104 с.
2. **Любарець О.** Українська постмодерна проза. Ж. : Бліц інформ, 2009. 150 с.
3. **Маленко О.** Лінгво-естетична інтерпретація буття в українській поетичній мовотворчості (від фольклору до постмодерну): Монографія. Харків: ХІФТ, 2010. 488 с.
4. **Олексенко О.** «Грамматика помилок» у поезії сучасного постмодерну. *Лінгвістичні етюди: збірник наукових праць кандидата філологічних наук, професора Олени Андріївни Олексенко.* Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2014. С. 35-39.
5. **Фрей А.** Грамматика ошибок: Пер. с фр. М.: КомКнига, 2006. 304 с.
6. **Харчук Р.** Сучасна українська проза: Постмодерний період : Навч. посіб. К.: Академія, 2008. 248 с.

Бартош Юлія Віталіївна

Харків, ХНПУ імені Г.С. Сковороди

Наук. кер.: к. філол. н., доц. Ю.М. Лебедеко

ПРОБЛЕМА МОВНИХ ШТАМПІВ ТА КЛІШЕ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Успіх діяльності будь-якого підприємства, державної установи, чи органів місцевого самоврядування багато в чому залежить від того, наскільки всі учасники володіють наукою та мистецтвом спілкування, знають загальноприйняті правила та норми ділового спілкування, вміють проводити переговори та бесіди. Уважно поглянувши на сучасну, розгалужену систему публічного управління, можна помітити, що у діловій мові є звороти, які в певних мовленнєвих ситуаціях повторюються без змін як усталена словесна формула. Розрізняють два види таких стійких словосполучень: кліше і штампи.

Мовні штампи — це стерті, колись образні вислови, зайві слова, неточні вислови, безкінечні, стилістично не вмотивовані словесні повтори, які створюють негативний стилістико-смісловий ефект. Головною причиною породження штампів є відсутність в авторській мові тих засобів, які допомогли б швидко, зручно й економно висловити думку. Тому й спостерігається нанизування кількох абстрактних слів, розташованих поряд, наприклад: питання підвищення; забезпечення виконання; здійснення завдання; виконання зобов'язання.

Вивчення мовних кліше може вважатися на сьогодні найбільш розробленою проблемою мовознавства. Різні підходи до тлумачення мовної природи кліше пояснюються традиційним та нетрадиційним розумінням сутності цієї лінгвоодиниці. [1, 68].

Для більш точного та кращого розуміння такого значення як «кліше», доречно навести думку О.О. Селіванової, яка подає таке тлумачення: кліше — це стандартні відтворювані засоби мови, які регулярно повторюються в певних

контекстах і служать ознаками певного стилю або акту комунікації. Мовні кліше функціонують переважно в інформаційних жанрах засобів масової інформації й часто відтворюються у мові. Вони виконують роль стандарту, забезпечують найповнішу інформацію і економлять мовлення. Такі мовні звороти вживаються у функції готових формул [2, 34].

В офіційно-діловому спілкуванні використовують, наприклад, такі кліше: *згідно з розпорядженням, на підставі наказу, відповідно до чинного законодавства, порядок денний, поставити питання на розгляд, довести до відома, взяти до уваги, вжити заходів, надати допомогу, з боку адміністрації, обіймати посаду*. Найчастіше кліше використовують у діловому листуванні, в якому значну роль відіграє завершальне кліше, що певною мірою проектує тривалість подальшого листування.

Отже, дослідження мовних штампів та кліше в публічному управлінні на сьогодні є досить актуальною темою. Про це свідчить посилена увага науковців до проблеми використання мовних кліше, зокрема в діловому мовленні. Кліше слід відрізняти від мовних штампів. Завдяки ним можна вдало і ясно висловити свою думку та заощадити час. Вони допомагають легко знаходити визначення повторюваним явищам, прості у відтворенні, дозволяють легко відтворювати офіційну промову й найголовніше – економлять мовні зусилля, час і енергію людини.

Література

1. **Гвоздев В.В.** Контекст і проблеми перегматики кліше // Роль контексту в реалізації семантичних особливостей мовних одиниць. Курск, 1987.
2. **Селіванова О.О.** Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми: Підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008.

Валенко Анжела Михайлівна
Харків, ХНПУ імені Г.С. Сковороди
Наук. кер.: к. філол. н., доц. О.В.Ткач

ВЕРБАЛІЗАТОРИ КАТЕГОРІЇ «ЩАСТЯ» У ТВОРАХ ВАСИЛЯ МИСИКА

Творчість Василя Олександровича Мисика визнана дослідниками як яскраве явище в українській літературі ХХ століття. Його художня спадщина попри наявність поважної кількості досліджень різного плану (В. Брюгген, Г. Гельфандбейн, Н.Гриців, В. Іванисенко, М. Ільницький, Н. Куляса, Ю. Лавріненко, О. Лупій, І. Михайлин, Л. Новиченко, В.Переяслов, Я. Савченко, О.Тележкіна, В. Хитрук), потребує нині мовознавчої рецепції.

Особливу увагу В. Мисик у своїх творах приділяв осмисленню категорії щастя, його сутності та шляху досягнення. Актуальність обраної теми зумовлена необхідністю вивчення особливостей вербалізації поняття «щастя» у творчому просторі Василя Мисика.